

Puuetega lastele suunatud hoolekandepoliitika Eestis

Anne Rähn
Hoolekande osakond, nõunik
Tallinn 2007



võrdsed võimalused inimväärseks eluks



Poliitikat kujundavad dokumendid

- ▶ 1. Eesti Vabariigi põhiseadus
- ▶ 2. Sotsiaalministeeriumi arengukava 2007-2010
- ▶ 3. Sotsiaalse kaitse ja kaasatuse aruanne 2006-2008
- ▶ 4. Lastekaitse kontseptsioon (2004)
- ▶ 5. Laste õiguste tagamise strateegia 2004 – 2008
- ▶ 6. Hoolekande kontseptsioon (2004)
- ▶ jt



1. Eesti Vabariigi põhiseadus (PS)

- ▶ PS §28. Igaühel on õigus tervise kaitsele
- ▶ Lasterikkad pered ja puuetega inimesed on riigi ja kohaliku omavalitsuse erilise hoole all.



2. Sotsiaalministeeriumi arengukava 2007-2010

Viis strateegilist eesmärki:

- ▶ tagada inimeste majanduslik toimetulek ja hea töö;
- ▶ tagada inimeste sotsiaalne toimetulek ja areng;
- ▶ **tagada lastele paremad arenguvõimalused ja tervise kaitse;**
- ▶ edendada inimestevahelist hoolimist ja soolist võrdõiguslikkust;
- ▶ tagada inimeste pikk ja kvaliteetne elu



2.1 Tagada lastele paremad arenguvõimalused ja tervise kaitse:

- ▶ **Inimeste, sh laste sotsiaalse toimetuleku ja arengu tagamise eesmärk on saavutada sotsiaalteenuste ja -toetuste asjakohane osutamine, lastele vaimselt- ja füüsiliselt terve elu- ning õpikeskkonna loomine, korraldada riiklikku lastekaitset ja rahvusvahelist lapsendamist ning korraldada varjupaigataotlejate vastuvõttu.**



3. Sotsiaalse kaitse ja kaasatuse aruanne 2006-2008

Eesti sotsiaalse kaitse ja kaasatuse aruanne 2006-2008 (*National Report on Strategies for Social Protection and Social Inclusion*) on koostatud Euroopa Liidu avatud koordineerimise meetodi (*open method of co-ordination*) raames ning kooskõlas Euroopa Nõukogu poolt heakskiidetud uuendatud eesmärkide ja põhimõtetega.



3.1 Puuetega inimeste sotsiaalne kaasatus

Puuetega inimeste sotsiaalse kaasatuse läbi edendatakse:

- ▶ puuetega inimeste iseseisvat toimetulekut
- ▶ hariduse omandamist
- ▶ töötamist ning ühiskonnaelus osalemist toetavaid meetmeid.

2006-2008. aasta prioriteetideks on puuetega laste hariduslike ja arenguliste erivajaduste arvestamine ning puuetega täiskasvanute töölesaamise ja töötamise toetamine.



3.2 Eesti prioriteetsed eesmärgid 2006-2008

- ▶ Lastega perede vaesuse ja tõrjutuse ennetamine ja leevendamine
- ▶ Pikaajalise töötuse ja tööturult tõrjutuse ennetamine ja vähendamine



3.3 Lastele paremate arenguvõimaluste loomine, arvestades erivajadusi

- ▶ Sihtrühmadeks, kelle arenguvõimalused vajavad täiendavalt toetamist on puuetega lapsed, vaesuses elavad lapsed, vähemusrahvusesse ja/või teistesse vähemus-rühmadesse kuuluvad lapsed, kasvatuslike erivajadustega lapsed, vanemliku hoolitsuseta lapsed ja väärkoheldud lapsed.
- ▶ Lähtepunktiks laste arengukeskkonna kujundamisel on meie jaoks seisukoht, et laps peaks kasvama tavaelukeskkonnas perekonnas ja riigi ning kohaliku omavalitsuse kohustus on toetada perekondi, eriti neid, kus kasvab erivajadusega laps



4. Lastekaitse kontseptsioon

- ▶ Lastekaitse lähtekohad tulenevad ÜRO lapse õiguste konventsioonist, millega Eesti ühines 1991. aastal.
- ▶ Konventsiooniga ühinemisega võeti kohustus tagada rahvusvaheliselt tunnustatud õigused igale Eesti territooriumil elavale lapsele.



4.1 Lastekaitse kontseptsiooni põhimõtted

- ▶ **Subsidaarsuse põhimõtte** kohaselt peavad abi, otsustused ning vastutus olema inimesele võimalikult lähedal.
- ▶ **Teenuste astmelisuse** puhul osutatakse indiviidile teenuseid vastavalt tema unikaalsetele vajadustele ning suunaga vähem sekkumist nõudvatelt tegevustelt sügavamalt sekkumist nõudvate tegevusteni.
- ▶ **Partnerlus peredega** on põhimõte, mille järgi tuleb haarata pered kaasa oma probleemide lahendamisse, kuna pere ise on oma olukorra kõige parem ekspert.
- ▶ **Juhtumikorraldus ning võrgustikutöö** on meetodid, mis seavad keskmesse kliendi ning tema vajadused. Last ümbritsev võrgustik peab tegema efektiivset koostööd ühiste eesmärkide saavutamise nimel lapse heaolu tagamise eesmärgil.



4.2 Ettepanekud laste heaolu tagamiseks

- ▶ Haridus- ja Teadusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ja kohaliku omavalitsuse koostöös tagada, et erivajadusega lapsel on olemas hariduse omandamiseks vajalikud õppe- ja abivahendid.
- ▶ Õpetajakoolituses süvendada puuetega laste temaatikat ning kindlustada, et tavakooli õpetaja, kelle klassi tuleb erivajadusega laps, saab vajadusel täiendkoolitust.
- ▶ Tõhustada kontrolli KOV-ide poolt puudega lapsele pakutavate meetmete piisavuse ja teenustele juurdepääsu üle.



5. Laste õiguste tagamise strateegia

- ▶ ÜRO Lapse õiguste konventsioonis ja selle lisaprotokollides kajastatud põhimõtete rakendamine sellisel viisil, et kõigi Eestis elavate laste põhi- ja erivajadused oleksid perekonna, kogukonna ja keskkonna toetusel tagatud.



5.1 Meetmed puudega lapse kaasamiseks ühiskonda

- ▶ Töötatakse välja optimaalne rehabilitatsiooniteenuste ja –toetuste süsteem ning parandatakse diagnostika võimalusi
- ▶ Tagatakse puudega laste juurdepääs haridusele (sh füüsiline juurdepääs), rakendatakse täiendavaid tugiteenuseid
- ▶ Soodustatakse puudega noorte tööturul osalemist, luuakse kohandatud töökohti
- ▶ Viiakse läbi puudega laste ühiskonnaelus osalemise võimaluste uuringuid
- ▶ Edendatakse puudega inimestele vajalike teenuste ning abivahendite alast teadlikkust ühiskonnas



6. Hoolekande kontseptsioon

- ▶ Kontseptsiooni eesmärgiks on määratleda Eesti hoolekandepoliitika üldised alused ja meetmed olukorra parendamiseks lähiaastatel:
- ▶ täpsustada lastekaitsetöötaja töökohustusi ning kehtestada optimaalne lastekaitsetöötajate arv ühe lapse kohta (1 töötaja – 1000 last).
- ▶ hoolekandeseaduses ning selle rakendusaktides lastele suunatud hoolekandeteenuste täpsustamine (teenuste kirjeldus, miinimumnõuete sätestamine jmt).



Integreeritud lähenemine

- ▶ Sotsiaalse kaitse tõhustamine ja sotsiaalse kaasatuse suurendamine ühiskonnas eeldab eri poliitikavaldkondade – eelkõige majandus-, haridus-, töö-, sotsiaalse kaitse, tervishoiu- ja eluasemepoliitika – meetmete seostamist ühtseks strateegiaks.
- ▶ Üksikisiku jaoks tähendab see vajadustekohase ja seostatud abi osutamist, mis omakorda eeldab erinevate institutsioonide koostööd kohalikul ja riiklikul tasandil.



Kokkuvõte arvudes

- ▶ 2006.a. 1. jaanuari seisuga sai puudega lapse toetust 6770 last, nendest keskmise puudega 2323, raske puudega 3638 ja sügava puudega 809 last, neist:
- ▶ 0 -17 vanuses 6770 last, 16-18 vanuses 960



Täna!